

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวกมลแพง พันธุ์

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

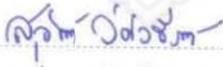
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวรธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย นางสาวกองแพง พันซัง **รหัสนักศึกษา** 2498002340 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข (2) รองศาสตราจารย์ ดร.ปราน สุวรรณมงคล **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในการเลือกตั้งท้องถิ่นระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (2) เจอเนอไซข้อตกลงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในการเลือกตั้งท้องถิ่นระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และ (3) ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในการเลือกตั้งท้องถิ่น ระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง มีจำนวน 45 คน ได้แก่ ประธานชุมชน จำนวน 10 คน กำนัน จำนวน 4 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คน ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 11 คน และหัวหน้าคะแนน จำนวน 10 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ก่อนการเลือกตั้ง มีการติดต่อและตกลงกับทีมงาน หัวหน้าคะแนน และหัวหน้าคะแนนกับประชาชน ในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีการติดต่อกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง และผ่านทางคนกลาง(หัวหน้าคะแนน) หลังการเลือกตั้ง มีการแจกจ่ายรางวัลและโบนัสและช่วยเหลือตามที่ตกลงสัญญาไว้ (2) เจอเนอไซ ข้อตกลง ประกอบด้วย คะแนนเสียง เงินค้ำประกันสัญญา โครงการ หรือกิจกรรม โบนัส รางวัล การช่วยเหลือส่วนตัว ผลงานและอื่นๆ และ (3) ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในการเลือกตั้ง ได้แก่ การทุจริตขยอกเงินจ่ายซื้อคะแนนเสียง หัวหน้าคะแนนหักหัวคิว การข่มขู่หัวหน้าคะแนน หรือการไม่ทำตามสัญญาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรับเงินแล้วไม่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จ่ายเงินให้ การพัฒนาการด้านการศึกษาของประชาชนการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย คณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่จัดการเลือกตั้ง และการสื่อสารมวลชน

คำสำคัญ กระบวนการ แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ การเลือกตั้งท้องถิ่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดชลบุรี

Thesis title: The Processes of Interests Exchange in Local Election Between the Voters and the Candidates in Ban Bung District, Chon Buri Province
Researcher: Miss Kongpaeng Pantung; **ID:** 2498002340; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Senee Comsook, Associate Professor; (2) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor;
Academic year: 2011

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) the steps in the exchange of interests between voters and candidates during local elections in Ban Bueng District, Chon Buri Province; (2) the terms of agreements to exchange interests; and (3) problems in and obstacles to the process of the exchange of interests.

This was a qualitative research. The sample population of 45 people, chosen through purposive sampling, consisted of 10 community presidents, 4 kumnan, 10 village headmen, 11 candidates for political office, and 10 election campaigners. Data were collected using an interview form and analyzed through descriptive analysis.

The results showed that: (1) As for the steps in the exchange of interests, before the election the campaigners met and made agreements with their work team members and with the voters. During the election campaign, the candidates contacted the voters directly and indirectly through their campaigners. After the election the winners paid rewards and bonuses and provided assistance as promised. (2) The terms of the agreements consisted of votes, money, promises, projects or activities, bonuses, rewards, personal assistance, work results and other. (3) Problems in the process of exchange of interests consisted of embezzlement of money intended for vote buying, campaigners taking a commission or percentage of the money for vote-buying, threats to campaigners, failure of voters to uphold the agreement, voters voting for another candidate after receiving money from one, development in voter education, citizens becoming aware of election laws, awareness of the meaning of citizenship in a democracy, the work of the election committee and agencies that organize the election, and the work of the mass media.

Keywords: Process, Exchange of interests, Local election, Voter, Chon Buri Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ได้ด้วยดีสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้เพราะได้รับความอนุเคราะห์เมตตาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล ที่ได้กรุณาชี้แนะ และได้ถ่ายทอดความรู้ ช่วยให้คำแนะนำ รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องทั้งขั้นตอนและเนื้อหา จนวิทยานิพนธ์ฉบับดังกล่าวมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ทุกคนที่คณะรัฐศาสตร์ และเพื่อนพ้องที่ทำงาน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูล ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดี

สิ่งสำคัญที่ต้องกล่าวถึงและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ได้แก่ พ.จ.อ.ปรากฏ เอี่ยมสะอาดเพื่อนที่คอยช่วยเหลือค้นหาหาหนังสือ นางสาวอณูวรรณ ตริวรรณกุล น้องที่ทำงานที่คอยตรวจสอบความถูกต้องให้ และเหนืออื่นใด นายเชวง จินตนาเลิศ ซึ่งเป็นทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้อุปการะ ข้อมูลในทุกด้าน พร้อมกับคำแนะนำต่อผู้ได้บังคับบัญชาเช่นผู้วิจัย ซึ่งทำให้เกิดความสมบูรณ์ของเนื้อหาทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษา

ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสืออ้างอิงทุกท่านที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและนำมาอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และกราบขอบพระคุณประชาชนชาวอำเภอบ้านบึงที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ หากเกิดผิดพลาดประการใดผู้วิจัยกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ ด้วย

กองแพ่ง พันธัง

พฤษภาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
ข้อจำกัดในการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดกลุ่มผลประโยชน์	11
ทฤษฎีประชาธิปไตย	15
ทฤษฎีระบบอุปถัมภ์	26
วัฒนธรรมทางการเมือง	35
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน	39
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่น	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
ระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินงาน	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เกี่ยวกับการ การเลือกตั้งท้องถิ่นระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เงื่อนไข ข้อตกลงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ในการเลือกตั้งท้องถิ่น ระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	81
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการแลกเปลี่ยน ผลประโยชน์ ในการเลือกตั้ง	90
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
สรุปการวิจัย	100
อภิปรายผล	103
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	122
ก แบบสัมภาษณ์	123
ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	132
ประวัติผู้วิจัย	135

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	กลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัย 61
ตารางที่ 3.2	รายชื่อกลุ่มตัวอย่างประชาชนชุมชน 61
ตารางที่ 3.3	ข้อมูลหัวคะแนน 62

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1	แผนที่แสดงอาณาเขตและที่ตั้งอำเภอบ้านบึง	หน้า 58
------------	---	---------

